juni 2005

# Psykiatrisk massundersökning av barn i Sverige

## Ska barn ges livsfarlig psykofarmaka?

Är 25 procent av alla barn psykiskt sjuka? Skratta gärna åt frågan, men skratta inte för högt.

*”Psykisk sjukdom hos barn och ungdom är långt vanligare än vad som är allmänt känt. Epidemiologiska studier*[1] *visar att prevalensen*[2] *psykisk sjukdom uppgår till 20–25 procent, varav cirka 6 procent faller på diagnosgruppen depressioner och 7 procent på DAMP*[3]*.”*

Så är det alltså. Nästan en fjärdedel av alla barn *är* psykiskt sjuka. Det säger en av de största svenska auktoriteterna, psykiatriprofessor Jan Wålinder i läkemedelsbolaget Lundbecks[4] tidning Transmittorn [1]. Och nu ska alla de psykiskt sjuka barnen i Sverige upptäckas och behandlas.

*Anledningen* till att barnen är ”sjuka” är psykofarmaka! Utan sjukdom kan inte psykiatriker skriva ut ”mediciner”. För att läkemedelsbolag ska få sälja psykofarmaka måste de först sälja idén om psykisk sjukdom. *Därför* är 25 procent av alla barn psykiskt sjuka. Men än är inte alla dessa barn ”upptäckta” – det finns fortfarande många föräldrar som går och tror att deras barn är helt och hållet friska. Så får det inte vara.

Socialstyrelsen har sedan länge jobbat på förslaget. Just nu ligger det hos regeringen – som ska besluta om svenska elever ska ”ges möjligheten” att få sin psykiska ohälsa avslöjad. ***Om planerna går i lås kommer alla elever i årskurs 6 och 9 nästa år, 2006, att få sin första psykundersökning.*** Undersökningen kommer att bilda grund för den fortsatta marknadsföringen av ”psykiska störningar”.

Läkemedelsbolagens inhyrda PR-firmor har jobbat fram de riktiga försäljningsargumenten – man kan ju inte gå ut och säga att många barn är *psykiskt sjuka*. Slå upp en tidning och läs de eleganta omformuleringarna: *”alltfler unga mår dåligt*”, *”den psykiska ohälsan bland barn ökar”, ”många barn har osynliga psykiska funktionshinder”.* Och så kommer kraven; kraven på speciella vårdcentraler för barn där denna psykiska ohälsa kan upptäckas och ges ett namn. Det låter vänligt och omtänksamt. För hur kan man ha något emot ”tidig upptäckt” av problemen?

## Bakgrunden till den psykiatriska massundersökningen

Som så mycket annat kommer dessa idéer ursprungligen från USA. Miljoner barn får där amfetamin och antidepressiva medel för påstådda psykiska störningar. Nu har psykiatriker och läkemedelsbolag tagit fram en plan för ***obligatorisk psykundersökning av alla barn***, så att ***än fler*** ska bli sjuka och kunna få psykofarmaka.

En kommission under president Bush, med det fantastiskt opassande namnet *New Freedom Commission on Mental Health,* kom fram till att *”trots att de är så vanliga, förblir psykiska störningar ofta odiagnosticerade”*, och rekommenderade att 52 miljoner barn psykundersöks. Undersökningen är naturligtvis kopplad till *”behandling och stöd”* med användning av *”specifika mediciner för specifika tillstånd”.*

De behandlingsmodeller som rekommenderades var utarbetade av biologiska psykiatriker betalda av de läkemedelsbolag som tillverkade psykofarmakan. Det var också den nyare, dyrare psykofarmakan som skulle användas – de medel som gav bolagen den största profiten.

Denna ruttna historias alla ingredienser framkom i början av 2004 när en högre tjänsteman i delstaten Pennsylvania i USA avslöjade sin undersökning av hur läkemedelsindustrin mutat tjänstemän i delstaten för att få ut sina psykiatriska droger. (Hela historien och de protester som förslaget om obligatorisk psykundersökning har mött i USA finns att läsa i referenserna nedan [2-6].)

## Massundersökningen i Sverige

De ”sjuka” barnen ska alltså upptäckas också i Sverige. Därför föreslår Socialstyrelsen för regeringen att *alla* svenska elever i årskurs 6 och 9 ska svara på frågor om sin psykiska hälsa [7]. Socialstyrelsen har tänkt sig att den första massundersökningen ska starta redan 2006, och vill nu ha regeringens godkännande.

***Mängden psykisk sjukdom står i ett direkt förhållande till användningen av psykiatriska diagnoser***. Det är med andra ord så att ju mer läkare undersöker barn för att se om de passar in på de *beteenden* som *är* dessa diagnoser, desto fler barn blir psykiskt sjuka! Och kom ihåg att 25 procent *ska* vara psykiskt sjuka och *ska* ”upptäckas” enligt den psykiatriska expertisen.

Om Socialstyrelsens förslag går igenom innebär det att alla svenska barn i år 6 och 9 nästa år ska svara på ett antal mycket personliga och laddade frågor. Det är inte vilka frågor som helst – *namnet* på formuläret, som barnen läser, är ***Frågeformulär om psykisk hälsa***. Det är frågor som ska *inplantera* idén hos ett stort antal barn att deras känslor och tankar är onormala och sjuka.

Tonåringar kan känna sig ensamma, ha problem med kompisar, känna att de inte riktigt passar in, känna sig annorlunda, tycka att de inte ser tillräckligt bra ut eller att de inte är nog smarta eller populära.

De kommer genom frågorna i Socialstyrelsens psykundersökning att *för första gången* få idén att deras tankar, känslor och uppträdande är tecken på psykisk sjukdom. Oberoende av svaren har barnen, bara genom att *delta*, orienterats i riktning mot att se sig själva i den psykiska ohälsans sken, och med det tagit ett första steg mot att se sig själva som psykiatriska klienter.

Utifrån resultaten av denna enkätundersökning kommer sedan kraven – kraven på noggrannare utredningar av enskilda barn, kraven på mer resurser till psykiatrin. De psykiskt ohälsosamma måste utses. De ska vidare i utredningskedjan. De ska få sitt rätta namn och de ska få sin psykofarmaka!

De personer i Sverige som rekommenderar vad som ska göras med de upptäckta barnen är ett antal läkare, mestadels psykiatriker, med nära band till läkemedelsindustrin, och kopplade till Läkemedelsverket och Socialstyrelsen. Deras krav är tydliga: barn ska ges psykiatriska droger.

## Psykofarmaka till barnen

Själva *syftet* med att undersöka och *medikalisera* barns känslor, tankar och uppträdande – att göra dessa till personliga psykiska problem, ”hjärnstörningar” – är att skapa en marknad för läkemedelsbolagens psykofarmaka.

Som vetenskapligt råd för *skolhälsovården* på Socialstyrelsen finns passande nog barnläkaren Björn Kadesjö, en av förgrundsfigurerna i de grupperingar som krävt att minst 10 000 svenska barn på en omedelbar verkan ska sättas på amfetamin [8]. Kadesjö driver på utvecklingen mot att omforma skolhälsovården till en psykiatrisk undersökningsenhet för barn. Tillsammans med bland annat Christopher Gillberg och Läkemedelsverkets specialistläkare Lars-Olof Janols har Kadesjö tagit fram ett formulär som ska fånga in *alla* de barn som sägs ha ADHD och DAMP – ett formulär som ska ut i skolhälsovården i samband med att massundersökningen startar 2006, för att sålla ut barn ”i behov av behandling” [9].

Till barnen ”med ADHD” erbjuds narkotikaklassad centralstimulantia, amfetaminpreparat (Ritalina, Concerta, Adderall) och det av läkemedelsföretaget Eli Lilly tillverkade medlet Strattera (ännu inte godkänt i Sverige).

Den första ”biverkningen” med att ge amfetamin till barn är att de blir övertygade om att de inte kan klara sig i skolan eller i livet utan narkotika. Narkotikan korrigerar inte alls någon ”biokemisk obalans” i hjärnan (som det sägs) – det är en fråga om att med kemiska medel styra ett barns beteende. Att det finns ett antal föräldrar som tror att amfetaminpreparat är enda lösningen för deras barn visar bara vilka manipulationer läkemedelsbolag och psykiatriker är villiga att ta till för makt och profit. Drogeffekten av amfetaminpreparaten är likadan för *alla* som tar den – i USA sprids missbruket av legalt utskrivet amfetamin nu som en löpeld på college. Studenterna kan med hjälp av narkotikan hålla sig vakna på nätterna och plugga (tills de ramlar ihop).

Listan över skadliga effekter av den narkotika som skrivs ut till barn är lång och skrämmande. Man *kan* tolerera skadliga effekter av mediciner som avhjälper livshotande och allvarliga sjukdomar – men att tillåta barn med stämpeln ADHD att utsättas för de skadliga effekter som amfetaminpreparat ger är inget annat än att tillåta övergrepp.

Den på Läkemedelsverket anställde psykiatrikern Lars-Olof Janols, som är en av krafterna bakom det nya undersökningsformuläret för ADHD & DAMP [9], har i många år propagerat för amfetamin och påstått att narkotikan är välgörande och utan faror. Han har bland annat sagt att: *”Allvarliga kort- och långsiktiga biverkningar har ej kunnat påvisas”* [10]. Sanningen har till slut kommit ikapp Janols och det svenska Läkemedelsverket. De kan inte längre ljuga om biverkningarna efter det att de kanadensiska hälsovårdsmyndigheterna i år *förbjudit* det vanligaste amfetaminpreparatet Adderall XR. Man drog in medlet då det framkommit att 20 personer som tog ”medicinen” lidit en plötslig död, orsakad av hjärtskador. 14 av de 20 var barn. Dessutom var preparatet kopplat till 12 fall av hjärnblödning (2 av fallen var barn) [11].

**Det av läkemedelsbolaget Eli Lilly** tillverkade medlet Strattera var från början tänkt att ges mot depression men man lyckades inte få fram någon positiv effekt av det. Det fick ”recyclas” (återanvändas) – det blev ett medel ”mot ADHD”. PR-avdelningen kom på att det med en förskönande omskrivning kunde marknadsföras som den första *”icke centralstimulerande medicinen för ADHD”* – till skillnad från den narkotika som barnen annars fick.

Eli Lilly satsar hårt i marknadsföringen av Strattera i Sverige. Man har investerat 1 miljon (1 000 000) i patientföreningen Attention och vill på så sätt få effektiv hjälp med försäljningen av ”diagnosen” ADHD och med att röja mark för Strattera [12]. Man har också investerat i att svenska psykiatriker gör prövningar av och reklam för medlet. En psykiatriprofessor framträdde i TV4 i slutet av förra året och talade sig varm för att barn ska få Strattera. Han sade också: *”Det finns personer som behöver ta de här läkemedlen livet ut…”* [13] Lillys PR-avdelning jublade. Vad som inte sades i programmet var att professorn hade ett avtal med Lilly och att han skulle, om någon ställde frågor, *”direkt underrätta Lilly och inte avslöja någon information utan Lillys på förhand givna skriftliga godkännande”* [14]. Den ”information” han gav i TV var alltså förhandsgranskad och godkänd av läkemedelsbolaget.

Men strax efter det att professorn gjort reklam i TV tvingades företaget gå ut med kraftiga varningar om att medlet kunde orsaka allvarliga leverskador [15]. Och i april i år fick den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMEA) gå ut med varningar om att Strattera kunde ge biverkningar i form av ***”fientlighet och emotionell labilitet”*** hos barn [16].

Lilly kommer i Sverige att få betala ännu mer för marknadsföring – och tysthetslöften om att inte avslöja skadliga effekter – om man ska kunna göra någon vinst på svenska barn.

**Ett av huvudsyftena** med de psykiatriska massundersökningarna är att uppdaga andelen ”deprimerade” barn. De *ska* vara många och de ska behandlas med antidepressiva medel. Det amerikanska moderprojektet [2-6] rekommenderade på 90-talet Paxil, Zoloft, Celexa, Effexor och Prozac för barn ”med depression”.

I Sverige har främst psykiatriprofessor Anne-Liis von Knorring, vetenskapligt råd på Läkemedelsverket, och hennes medarbetare Gunilla Olsson stått för reklamen för antidepressiva medel till barn. Inget enda sådant medel är godkänt för barn men *ändå* har dessa psykiatriker i tidningsartiklar, på konferenser, i TV och i medicinska tidskrifter ideligen framfört att många barn är deprimerade och behöver antidepressiva medel. Det har bland annat sagts *”att alltför få tonåringar får nödvändig medicin”, ”antidepressiva medel är effektiva”, ”Medicinerna är inte riskabla att använda”.* (Några av exemplen finns upptagna i referenslistan nedan [17].)

***Men idag har lögnerna om att barn behöver antidepressiva medel obarmhärtigt avslöjats.*** Den mest ansedda medicinska tidskriften på planeten, Lancet, skrev förra året på ledarplats: *”Forskningshistorien om användning av SSRI-preparat [nya antidepressiva medel] vid depressioner hos barn är en historia om förvirring, manipulation, och institutionella misslyckanden.* Man skrev också om hur dessa medel visat sig vara *”ineffektiva och skadliga för barn”* [18] .

När läkemedelsbolagens egna prövningar av antidepressiva medel på barn tvingades fram ur gömmorna visade det sig att ***de antidepressiva medlen ökade risken för självmord och fientlighet.*** Antidepressiva medel är en miljardindustri och tillsynsmyndigheterna (som FDA i USA och Läkemedelsverket i Sverige) sitter i knät på läkemedelsindustrin – de är i själva verket finansierade av industrin. Men när mer än 60 familjer från olika delar av USA inför FDAs rådgivande nämnd i februari 2004 berättade om hur deras barn råkat ut för skador av antidepressiva medlen var det svårt att fortsätta gömma bevisen. Föräldrar berättade om hur deras barn förändrades drastiskt strax efter det att de började ta pillren; hur de blev aggressiva,

självmordsbenägna eller våldsamma mot andra människor; flera föräldrar berättade om hur deras barn tagit livet av sig som ett resultat av dessa reaktioner på de antidepressiva medlen [19]. FDA blev som ett resultat av alla avslöjanden tvunget att utfärda kraftig varningstext på de antidepressiva medlen om att de ökade risken för självskadligt beteende och självmord [20]. Den europeiska läkemedelsmyndigheten (EMEA) har i år sagt att antidepressiva medel inte ska ges till barn, och att kraftiga varningar om att medlen visat sig *ge ökad självmordsrisk och fientlighet* hos barn ska utfärdas [16].

Naturligtvis accepterar inte de läkemedelsbolag som tjänar miljarder på antidepressiva medel sanningen, och självklart protesterar de psykiatriker som byggt hela sin karriär på lögnen att pillren är ”säkra och effektiva”. I Sverige slåss dessa psykiatriker och tillsynsmyndigheten själv, Läkemedelsverket (!), för att Prozac/Fontex ska bli godkänt för barn.

De slåss för att bevisligen ineffektiva och skadliga piller ska påtvingas landets barn. För vad är vitsen med att massundersöka barnen om man inte får skriva ut några piller till dem?

## Gör något åt saken

Gör något åt det här! S*ocialdepartementet*[6] skulle behöva veta att många människor inte accepterar de planerade psykiatriska massundersökningarna av landets barn; *socialutskottets ledamöter*[7] i riksdagen skulle behöva vakna; *Skolverket*[8] skulle behöva veta att våra skolor bör fortsätta att vara *skolor* och inte förvandlas till inrättningar för psykiatrisk diagnostik; *regionala* och *lokala myndigheter*[9] och *politiker* skulle behöva veta vad som planeras.

*Lägg ner den psykiatriska massundersökningen – barn ska inte ges livsfarlig psykofarmaka!*

Janne Larsson
skribent

janne.olov.larsson@telia.com

**Referenser**

[1] Wålinder, Ledare, Transmittorn, http://www.transmittorn.com/nr_7/art1.htm
[2] Jeanne Lenzer, *Whistleblower removed from job for talking to the press,*
BMJ 2004;328:1153 (15 maj 2004), doi:10.1136/bmj.328.7449.1153,
http://bmj.bmjjournals.com/cgi/content/extract/328/7449/1153 (utdrag)
[3] Allen Jones fulla rapport, från 20 januari 2004, finns publicerad på
http://psychrights.org/Drugs/AllenJonesTMAPJanuary20.pdf
[4] Jeanne Lenzer, *Bush Plans to Screen Whole US Population for Mental Illness*
BMJ 2004;328:1458 (19 juni 2004) http://bmj.bmjjournals.com/cgi/content/extract/328/7454/1458 (utdrag)
[5] Snyder, Association of American Physicians and Surgeons, *ACTION ALERT - Mandatory Mental Health Screening for Children,* 7 september 2004,
http://www.aapsonline.org/confiden/mhspaul.htm
[6] Karen R Effrem MD, *Talking Points on Mental Health Initiatives –*
*Problems with Screening and Drugging,* 27 augusti 2004, http://edaction.org/2004/082704.htm
[7] Socialstyrelsen, *Mätning av barns och ungdomars psykiska hälsa,* 2005,
http://www.socialstyrelsen.se/Publicerat/2005/8630/2005-107-1.htm
[8] Barnneuropsykiatriska sektionen inom Svenska föreningen för barn- och ungdomspsykiatri,
*Centralstimulantiabehandling av barn och ungdomar,* 27 januari 2001.

[9] Gillberg, Kadesjö, Janols, m.fl., *5-15 – Nordiskt formulär för utredning av barnets utveckling och beteende,*
[10] Janols, SvD, *Allvarliga biverkningar har ej kunnat påvisas*, 9 november 1999.
[11] Health Canada, *Advisory*, 9 februari 2005,
http://www.hc-sc.gc.ca/english/protection/warnings/2005/2005_01.html
[12] Avtal mellan Eli Lilly och föreningen Attention (tillgängliga från läkemedelsföretaget).
[13] TV4, nyheterna, 9 november 2004.
[14] Lilly, Hägglöf, *Confidentiality agreement*, 16 februari 2004.
[15] TheStreet.com, *Eli Lilly off on Drug Label Warning,* 17 december 2004,
http://www.thestreet.com/_tscs/stocks/biotech/10199768.html
[16] EMEA, pressmeddelande, *European Medicines Agency finalises review of antidepressants in children and adolescents,* 25 april 2005, http://www.emea.eu.int/pdfs/human/press/pr/12891805en.pdf
[17] Olsson, *Den förrädiska depressionen hos barn och ungdom,* Transmittorn nr 7, 1999,
http://www.transmittorn.com/nr_7/art6.htm ; Olsson, *Vi har inte råd att förlora våra unga,* Aftonbladet, 22 augusti 2003, http://wip.aftonbladet.se/vss/debatt/story/0,2789,350004,00.html ; Olsson, *Viktigt behandla deprimerad tonåring snabbt,* Dagens Nyheter, den 24 november 2004,
http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=597&a=347132 (& TT/Metro, samma dag); Anne-Liis von Knorring, Läkartidningen, 1-2, 2004.
[18] Editorial; Depressing research; Lancet 2004; 363: 1335.
http://www.thelancet.com/search/search.isa
[19] Washington Post, *FDA Links Antidepressants, Youth Suicide Risk,* 3 februari 2004,
http://www.washingtonpost.com/ac2/wp-dyn?pagename=article&contentId=A7008-2004Feb2&notFound=true
[20] FDA, *Labeling Change Request Letter for Antidepressant Medications,* 15 oktober 2004;
http://www.fda.gov/cder/drug/antidepressants/SSRIlabelChange.htm

## Ordförklaringar & adresser

[1] Studier om sjukdomars utbredning.
[2] Här i betydelsen *i hur hög grad något förekommer.*
[3] DAMP står för Deficit in Attention Motor Control and Perception, på svenska Störning i uppmärksamhet och aktivitetskontroll samt motorik och perception. DAMP är en s.k. neuropsykiatrisk diagnos, som ställs utifrån barns beteende och på helt subjektiva grunder. Det finns inga objektiva mätningar.
[4] Lundbeck är det läkemedelsbolag som tillverkar det antidepressiva medlet Cipramil.
[5] ADHD står för Attention Deficit Hyperactivity Disorder, på svenska Uppmärksamhetsstörning med överaktivitet. ADHD är en s.k. neuropsykiatrisk diagnos, som ställs utifrån barns beteende och på helt subjektiva grunder. Den röstades fram av det amerikanska psykiatrikerförbundet (APA) genom omröstning år 1987, och finns med i diagnosmanualen DSM-IV, Diagnostisk och statistisk handbok över psykiska störningar från 1994.
[6] Socialdepartementet, 103 33 Stockholm, registrator@social.ministry.se
[7] Socialutskottet, Sveriges Riksdag, 100 12 Stockholm, riksdagsinformation@riksdagen.se
[8] Skolverket, 106 20 Stockholm, skolverket@skolverket.se
[9] http://www.sverige.se/